ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **S. F.,** zastoupená Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2017, č. j. MV 31120-3/OAM-2017, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 10. 2017, č. j. 2 A 59/2017 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyni byla zrušena platnost povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem zaměstnání. Nejvyšší správní soud rozsudkem pod sp. zn. 9 Azs 157/2016 dotčená rozhodnutí zrušil a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení. V mezidobí bylo pravomocně rozhodnuto o správním vyhoštění žalobkyně, proto se domáhala obnovy řízení, neboť důvod správního vyhoštění (zrušení povolení k dlouhodobému pobytu) odpadl. Žádost o obnovu řízení Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, rozhodnutím ze dne 27. 1. 2017, č. j. CPR-8057-23/ČJ-2015-930310-V231, zamítla. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rovněž zamítl.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, kterou Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „městský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. V odůvodnění uvedl, že zástupce žalobkyně poskytuje běžně právní služby v oblasti cizineckého práva, a proto mu měly být známy následky nepodání žádosti o obnovu řízení ve lhůtě dle § 100 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Tříměsíční subjektivní lhůta je ze své podstaty vázána na vědomost účastníka řízení o určité skutečnosti. Této subjektivní lhůtě je pak nadřazena objektivní lhůta. Tříletá objektivní lhůta a tříměsíční subjektivní lhůta jsou tzv. lhůty párové, kdy lhůta pro podání žádosti končí nejpozději uplynutím objektivní lhůty. U žalob proti správním rozhodnutím se počátek běhu lhůty odvíjí od oznámení rozhodnutí účastníkům. Analogicky pak městský soud dovodil, že rovněž u obnovy řízení je nutné za rozhodný den považovat den, kdy se žalobkyně dozvěděla o skutečnosti, která je důvodem pro zahájení řízení o obnově.

[3] Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Azs 157/2016, který žalobkyně předestřela jako důvod obnovy, jí byl doručen dne 19. 8. 2016 prostřednictvím zástupce. Lhůta k podání žádosti o obnovu řízení tak běžela od tohoto dne. Konec tříměsíční subjektivní lhůty připadal na pondělí 21. 11. 2016. Žalobkyně žádost o obnovu řízení podala až dne 3. 1. 2017, přičemž nijak neodůvodnila, proč tak činí opožděně. Jelikož žádost podala po marném uplynutí lhůty, správní orgány postupovaly správně, když ji zamítly. Městský soud se proto nezabýval dalšími žalobními námitkami, neboť by jejich posouzení pozbývalo smyslu za stavu, kdy přisvědčil žalovanému, že žalobkyni marně uplynula subjektivní lhůta.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá nesprávné právní posouzení městským soudem a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[5] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že v době, kdy se řízení o správním vyhoštění vedlo, se její pobyt na území České republiky jevil jako neoprávněný, což změnil Nejvyšší správní soud, neboť zrušil tehdy pravomocná rozhodnutí správních orgánů ukončující platnost povolení k dlouhodobému pobytu na území. Žádost o obnovu řízení pak správní orgány zamítly pouze z důvodu nedodržení subjektivní lhůty, ale tento závěr nedostatečně prokázaly a odůvodnily. Pro počátek běhu subjektivní lhůty je totiž významné, kdy se o důvodu obnovy dozvěděl účastník řízení, nikoli jeho zástupce. V řízení však nebylo nijak prokázáno (například výpovědí stěžovatelky), že ji zástupce okamžitě informoval o doručení rozsudku. Před podáním žádosti musel zástupce svůj další postup konzultovat se stěžovatelkou, což v případě cizinců, kteří nemusí nepřetržitě pobývat na území České republiky, není vždy snadné. Nelze tedy bez zjištění skutečného stavu věci tvrdit, že subjektivní lhůta k podání žádosti započala již doručením zástupci. V úvahu připadala aplikace § 40 odst. 2 správního řádu, podle něhož se v pochybnostech považuje lhůta za zachovanou, dokud se neprokáže opak.

[6] Podle stěžovatelky trpící zdravotními problémy by ani případné nedodržení lhůty nemohlo ospravedlnit ztrátu možnosti pobývat na území České republiky, kde legálně žije již více než 10 let ve společné domácnosti se synem. Správní orgány i městský soud se při výkladu § 100 odst. 2 správního řádu dopustily přepjatého formalismu, neboť vycházely pouze ze striktního jazykového výkladu a pominuly smysl a účel právní úpravy. Apeluje na zohlednění specifických okolností jejího případu v souladu s judikaturou Ústavního soudu.

[7] Stěžovatelka také namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, která má spočívat v tom, že se městský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami. V žalobě totiž uvedla, že obnova řízení je nejen v jejím zájmu, ale taktéž i v zájmu veřejném, neboť není žádoucí, aby bylo vykonáno správní vyhoštění osoby, která se neoprávněného pobytu nedopustila. Městský soud se rovněž nezabýval námitkou, že nesplnění subjektivní lhůty pro žádost o obnovu řízení nebylo ze strany správních orgánů dostatečně prokázáno a odůvodněno. Nepřiměřeně přísné a formalistické rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se základními zásadami činnosti správních orgánů a s takovou námitkou se městský soud nevypořádal. Důvod opožděného podání žádosti o obnovu řízení stěžovatelka nesdělila, neboť byla a je přesvědčena o dodržení subjektivní lhůty. Konstatování městského soudu o její pasivitě neodpovídá realitě.

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku a shledal, že ten netrpí žádnými z nedostatků zakládajících nepřezkoumatelnost. Důvody, které městský soud vedly k zamítnutí žaloby, jsou z odůvodnění seznatelné. Nejvyšší správní soud neshledal, že by městský soud opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě, neboť v napadeném rozsudku uvedl a zdůvodnil, proč se některými námitkami nezabýval, což představuje přezkoumatelný závěr (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS).

[12] Klíčovou otázkou v nyní řešené věci je posouzení běhu subjektivní lhůty pro podání žádosti o obnovu řízení. Dle § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu se řízení před správním

orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci na žádost účastníka obnoví, jestliže „*bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování*“. Dle § 100 odst. 2 správního řádu může účastník „*podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval, a to do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. Obnovy řízení se nemůže domáhat ten, kdo mohl důvod obnovy uplatnit v odvolacím řízení.*“

[13] Smysl a účel institutu obnovy řízení shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 11. 2014, č. j. 10 As 76/2014 – 44, takto: „*Jedná se o mimořádný opravný prostředek směřující proti pravomocnému správnímu rozhodnutí, kterým se ve výjimečných případech umožní za splnění zákonných podmínek přezkoumat již pravomocné správní rozhodnutí. Řízení o obnově se skládá ze dvou fází. V první fázi správní orgán zjišťuje, zda vůbec existují podmínky pro povolení obnovy řízení, a na základě těchto zjištění obnovu řízení povolí či nikoli. Až v této druhé fázi se následně řeší okolnosti týkající se skutkového stavu obnoveného řízení.*“ Návrh na obnovu řízení může účastník řízení podat ve lhůtě tří měsíců od okamžiku, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl (subjektivní lhůta) a do tří let od právní moci daného rozhodnutí (objektivní lhůta). Obě lhůty musejí být dodrženy současně. Objektivní lhůta je pevně vymezená a začíná plynout od objektivně určitelného časového okamžiku, kterým je právní moc správního rozhodnutí. Naproti tomu subjektivní lhůta není závislá na žádné objektivní skutečnosti (jakou je právní moc), nýbrž pouze na vědomosti účastníka řízení o skutečnostech a důkazech, které jsou pro obnovu řízení dle zákona zásadní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 2 As 7/2012 – 33). Pokud je jako důvod obnovy řízení uplatňována změna či zrušení podkladového rozhodnutí, je nezbytné jako počátek subjektivní lhůty považovat okamžik, kdy se účastník řízení o tomto důvodu dozvěděl, tedy kdy mu bylo doručeno rozhodnutí zrušující nebo měnící podkladové rozhodnutí. Jedná-li se o soudní rozhodnutí a účastník řízení je v řízení před soudem zastoupen advokátem, doručuje se rozhodnutí dle § 42 odst. 2 s. ř. s. pouze tomuto zástupci. Subjektivní lhůta proto počíná běžet v okamžiku, kdy je rozhodnutí doručeno advokátovi (tento závěr potvrdil Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku č. j. 2 As 7/2012 – 33, nebo v rozsudku ze dne 16. 4. 2015, č. j. 7 Ads 30/2015 – 28).

[14] V nyní posuzované věci vyšel Nejvyšší správní soud z následujících zjištění. Stěžovatelce byla rozhodnutím Ministerstva vnitra zrušena platnost povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem zaměstnání a rozhodnutím Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 10. 2. 2014, č. j. MV-75484-3/SO-2011, bylo její odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítnuto pro opožděnost (dále jen „podkladová rozhodnutí“). Tato rozhodnutí byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2016, č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 (dále jen „rozsudek č. j. 9 Azs 157/2016 – 34“), zrušena a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení. Tento rozsudek, který stěžovatelka považuje za skutečnost odůvodňující obnovu řízení, jí byl prostřednictvím zástupce doručen dne 19. 8. 2016. V mezidobí Policie České republiky rozhodnutím ze dne 8. 2. 2015, č. j. KRPA-415956-40/ČJ-2014-000022, potvrzeným v odvolacím řízení rozhodnutím ze dne 14. 1. 2016, č. j. CPR-8057-6/ČJ-2015-930310-V231, rozhodla o správním vyhoštění žalobkyně a stanovila dobu, po kterou jí nelze umožnit vstup na

území členských států Evropské unie, v délce 6 měsíců. Tato rozhodnutí aproboval Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 7. 9. 2017, č. j. 3 Azs 91/2016 – 46. Žádost o obnovu řízení o správním vyhoštění stěžovatelka podala prostřednictvím zástupce (který ji zastupoval v dřívějších i v tomto řízení) dne 3. 1. 2017.

[15] Na základě výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu byl rozhodujícím okamžikem pro počátek běhu subjektivní lhůty okamžik doručení rozsudku č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 advokátovi stěžovatelky dne 19. 8. 2016. Od tohoto dne běžela lhůta tří měsíců, která měla končit dne 19. 11. 2016. Tento den připadl na sobotu, proto posledním dnem pro podání žádosti o obnovu řízení dle § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu bylo pondělí 21. 11. 2016. Stěžovatelka žádost podala až dne 3. 1. 2017, tedy po uplynutí subjektivní lhůty. Správní orgány proto neměly jinou možnost než v souladu s § 100 odst. 2 správního řádu žádost stěžovatelky zamítnout. Své závěry dostatečně odůvodnily a podložily, neboť ve správním spise se nachází dokument s názvem *Informace o řízení vedeném u NSS*, který obsahuje údaje o časovém průběhu řízení u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 Azs 157/2016. Z tohoto záznamu plyne, že rozsudek č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 byl vypraven dne 19. 8. 2016 a téhož dne nabyl právní moci, tedy musel být zástupci stěžovatelky doručen právě dne 19. 8. 2016 (stěžovatelka ostatně tuto skutečnost nezpochybňuje). Okamžik doručení rozsudku zakládající počátek běhu subjektivní lhůty správní orgány prokázaly, následně řádně aplikovaly § 40 odst. 1 správního řádu o počítání času a své úvahy odůvodnily. Jelikož o uběhnutí lhůty nebyly pochybnosti, nebyl dán prostor k aplikaci § 40 odst. 2 správního řádu (v pochybnostech se lhůta považuje za zachovanou).

[16] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že podkladová rozhodnutí byla zrušena, a proto zřejmě odpadl důvod pro tehdy uložené správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Jelikož však Nejvyšší správní soud vedly ke zrušení rozhodnutí vydaných v řízení o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR procesní důvody (stěžovatelce neměl být ustanoven opatrovník), není vyloučeno, že výsledkem nového řízení bude opět ukončení pobytového oprávnění stěžovatelky. Kromě toho je nezbytné připomenout, že obnova řízení je mimořádný opravný prostředek, který musí být uplatněn ve stanovených lhůtách, jež nemohou být překročeny. Objektivní lhůta u obnovy řízení zdůrazňuje ochranu právní jistoty a neměnnosti správních rozhodnutí po uplynutí určitého časového úseku. Subjektivní lhůta je pak projevem zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, neboť účastníkům řízení ukládá, aby svá práva aktivně uplatňovali, resp. aby aktivně uvedli skutečnosti odůvodňující obnovu řízení, jakmile se o nich dozvědí. Smysl subjektivní lhůty tedy tkví v tom, že účastníky řízení nutí uplatnit zjištěné důvody pro obnovu řízení co nejdříve, místo toho, aby vyčkávali, a tím protahovali trvání účinků rozhodnutí, které by mělo být změněno či zrušeno. Požadavek na dodržení zákonem stanovených lhůt dle § 100 odst. 2 správního řádu tak nemůže být pokládán za výsledek přepjatého formalismu.

[17] Nelze pokládat za právně relevantní námitku stěžovatelky, že se o rozsudku č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 dozvěděla později po doručení zástupci, a proto nemohla subjektivní lhůta běžet již ode dne 19. 8. 2016, neboť je to v rozporu s výše uvedenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nadto, i kdyby Nejvyšší správní soud přisvědčil

názoru (což však nečiní), že stěžejní je okamžik, kdy se o obsahu rozsudku dozví účastník řízení, a nikoliv jeho zástupce, nevedlo by to k odlišnému výsledku. Stěžovatelka v průběhu správního ani soudního řízení neuvedla, kdy se měla s obsahem rozsudku konkrétně seznámit, a proč žádost o obnovu řízení podala až dne 3. 1. 2017. V kasační stížnosti pouze obecně argumentovala, že se s ní po doručení rozsudku č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 musel zástupce nejprve spojit, sdělit jí obsah rozhodnutí a probrat s ní možnosti dalšího postupu, což zabere určitý čas. Nejvyššímu správnímu soudu je však z úřední činnosti známo, že dne 6. 9. 2016 stěžovatelka doplnila kasační stížnost v řízení pod sp. zn. 3 Azs 91/2017. Jediným obsahem doplnění bylo upozornění na vydání rozsudku č. j. 9 Azs 157/2016 – 34 a na závěry z něj plynoucí pro řízení o správním vyhoštění. Vycházíme-li z kasační argumentace, že zástupce nejdříve právní kroky se stěžovatelkou konzultuje, lze dovozovat, že nejpozději dne 6. 9. 2016 měla být s obsahem rozsudku seznámena, neboť by na něj jinak nemohla (resp. její zástupce) poukázat v jiném řízení. Subjektivní lhůta by i při tomto scénáři uplynula dříve než 3. 1. 2017, neboť by skončila dne 6. 12. 2016. Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku, že přezkoumávaná rozhodnutí jsou v rozporu s § 119a odst. 2 a § 174a zákona o pobytu cizinců a § 2, § 3 a § 4 správního řádu, neboť stěžovatelka neuvedla, v čem rozpor spatřuje a jak by se uvedená ustanovení měla odrazit v hodnocení běhu subjektivní lhůty.

[18] Na závěr Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka není zcela připravena o možnost dosáhnout obnovy řízení. Dle § 100 odst. 3 správního řádu může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů dle § 100 odst. 1 správního řádu a obnova řízení je ve veřejném zájmu. Správní orgán není v tomto případě vázán žádnou subjektivní lhůtou, ale pouze tříletou objektivní lhůtou. Stěžovatelka se proto na příslušný správní orgán může obrátit formou podnětu. V posuzovaném řízení správní orgány rozhodovaly o žádosti stěžovatelky dle § 100 odst. 2 správního řádu, a proto se aplikací § 100 odst. 3 téhož zákona nemohly zabývat. Řízení o obnově z moci úřední je totiž samostatným řízením (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2016, č. j. 2 As 211/2015 - 71).

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšný žalovaný vynaložení nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdil a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by mu nějaké náklady vznikly, proto mu právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 28. února 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu